

Sundbybergs kommun

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Lilla Alby skola
belägen i Sundbybergs kommun

Tillsyn i Lilla Alby skola

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Sundbybergs kommun under höstterminen 2015. Lilla Alby skola besöktes av Skolinspektionen mellan den 3 och den 5 november 2015.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Årskurs 3

Enligt skolans egna uppgifter hade samtliga elever nått kunskapskraven i svenska, svenska som andraspråk och matematik år 2015. En positiv utveckling ses i matematik. Nationella prov visar att 2014 var resultaten i matematik lägre än i riket, medan de var högre än riket i svenska. 13 elever läste svenska som andraspråk.

Årskurs 6

Skolans egna uppgifter och utdrag ur betygskatalog visar att vårterminen 2015 var det endast fyra av 18 elever som nådde målen i alla ämnen. Åtta av dem hade modersmålsundervisning och nådde kunskapskraven i detta ämne. Flera elever hade anpassad studiegång.

En sjunkande trend ses i alla ämnen utom teknik, modersmål och svenska. I idrott har endast 58 % nått målen 2015. Det genomsnittliga meritvärdet 2015 var 133, vilket är lägre än året innan (166).

Trygghet och studiero

Inför tillsynen genomförde Skolinspektionen enkäter med personal, elever och vårdnadshavare under våren. I alla enkätgrupper ges skolan låga indexvärden (skala 1-10) i flertalet bedömningsområden. Särskilt utmärker sig området trygghet och studiero där indexvärdena ligger under såväl genomsnittet i kommunen som i jämförelse med genomsnittet för samtliga medverkande grundskolor denna enkätomgång. För området trygghet är det sammanvägda indexvärdet i personalenkäten 5,5 för Lilla Alby skola (jmf 8,1 för alla i enkätomgången), 6,6 (jmf 8,1) i enkäten för vårdnadshavare i grundskolan, 6,5 (jmf 8,0) i enkäten för vårdnadshavare i förskoleklass och 7,4 (jmf 8,3) i enkäten för elever i årskurs 5. För området studiero är indexvärdet 5,9 (jmf 6,3) i

Beslut

2015-12-07

3 (18)

Dnr 43 - 2015:4013

elevenkäten, 5,8 (jmf 6,3) i enkäten för vårdnadshavare i förskoleklass, 5,1 (jmf 6,3) enkäten för vårdnadshavare i grundskolan och 5,6 (jmf 6,9) i personalenkäten.

Lilla Alby skola har ett samarbete med Friends och årligen genomförs en enkät med elever och personal gällande trygghet och trivsel. I årets enkät som genomfördes under september månad uppger 37 elever i årskurserna 3-6 att de någon gång under det senaste året har blivit kränkt av en annan elev på skolan. På frågan till dessa elever om de upplever att de blivit mobbade av andra elever under det senaste året svarar 11 elever ja och 24 elever nej (två elever svarar inte). Tre av eleverna uppger att mobbingen fortfarande pågår. Hälften av eleverna i förskoleklass och årskurserna 1-2 svarar ja på frågan Har någon elev i skolan gjort något dumt mot dig så att du blev ledsen. Bland de som svarade ja utmärkte sig årskurs 2.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Föreläggande	2016-03-01
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Ingen brist konstaterad	
3. Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Föreläggande	2016-03-01
5. Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2016-03-01
6. Styrning och utveckling av verksamheten	Ingen brist konstaterad	

I kolumnen "Typ av ingripande" anges den allvarligaste formen av ingripande Skolinspektionen har meddelat inom det arbetsområde som granskats.

Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

För flera bedömningsområden i tillsynen bedömer Skolinspektionen att verksamheten motsvarar författningarnas krav. Men i ett antal områden måste skolan vidta åtgärder.

Brister framkommer i den samverkan som behövs för att tillförsäkra alla elever en skolmiljö präglad av trygghet och studiero. Olika lärare har olika förhållningssätt i värdegrundsarbetet. Trots att skolan idag genomför en rad olika åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling finns det fortfarande elever som är rädda för andra elever och elever som känner sig kränkta. Ett fall där en vuxen vid skolan kränkt en elev framkommer vid tillsynen.

Det brister även i samverkan mellan olika arbetslag och mellan olika lärare när det gäller att nå utbildningens mål. Detta gäller såväl undervisningens innehåll i olika ämnen som värdegrundsarbetet. Olikheter mellan lärarna framkommer

Beslut

2015-12-07
5 (18)

Dnr 43 - 2015:4013

även när det gäller elevernas möjligheter till inflytande över arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. I vissa fall upplever eleverna att de inte har några möjligheter alls till inflytande, till exempel vid elevens val.

Elever som bedömts ska läsa svenska som andraspråk (SVA) i stället för svenska ska undervisas och bedömas utifrån kursplanen för SVA. För eleverna i skolans introduktionsgrupp är undervisningen upplagd på det sättet, men när eleverna efter en tid har sin undervisning i ordinarie klass, ges inte längre SVA som eget ämne, utan som stöd i svenska och andra ämnen. Detta gäller även andra elever som bedömts ska läsa SVA, men som inte kommer från introduktionsgruppen.

Skolan saknar rutiner för hur det studie- och yrkesvägledande arbetet ska genomföras och eleverna får bristfällig information om språkvalet, vilken kan vara avgörande för fortsatta studier och yrkesval.

De bristområden som framkommer i tillsynen har enligt Skolinspektionens bedömning i flera fall en bakgrund i att lärarna inte i tillräcklig omfattning samverkar med varandra, men också i ett otydligt ledarskap. Gemensamma rutiner och beslut om utvecklingsåtgärder tydliggörs inte och förankras inte i tillräcklig omfattning hos all personal.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Sundbybergs kommun att senast den 1 mars 2016 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven. I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivo lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med eleohälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Sundbybergs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Undervisningen utgår från och omfattar målen i läroplanen och respektive kursplan. (Lgr 11, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 3. Kursplaner)
- Lärarna ser till att eleverna får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. (Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Rektorn ska se till att elever som skolan bedömt ska undervisas i svenska som andraspråk, får undervisning enligt kursplanen för detta ämne.
- Rektorn och lärarna ska se till att eleverna får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

*Motivering till bedömning av brist**Svenska som andraspråk*

Enligt skollagen ska det för varje skolform och fritidshemmet gälla en läroplan som utgår från bestämmelserna i skollagen. Den anger mål och riktlinjer för utbildningen. I läroplanen för grundskolan anges de kursplaner som ingår i utbildningen. I läroplanen framgår att svenska som andra språk har en egen kursplan och egna kunskapskrav för betyg. I 5 kap. 14 § skolförordningen (SFS 2011:185) anges vidare att rektorn beslutar om undervisning i svenska som andraspråk för en elev. När rektorn bedömt att en elev ska undervisas i svenska som andraspråk ska sådan undervisning ges och betyg sättas utifrån kunskapskraven i ämnet.

I Lilla Alby skola finns många elever som bedömts ska läsa svenska som andraspråk. I lärarintervjuerna framkommer att eleverna i skolans introduktionsgrupp undervisas enligt kursplanen i svenska som andraspråk (SVA), men när eleverna efter en tid har sin undervisning i ordinarie klass, ges inte längre SVA som eget ämne. De SVA-lektioner som eleverna har kallar man stöd i svenska och andra ämnen. Detta gäller även elever, som bedömts ska läsa SVA, utan att ha gått i introduktionsgruppen. SVA-eleverna deltar vid lektioner i undervisningen i svenska, utan att lärarna särskilt beaktar skillnader mellan kursplanerna för de båda ämnena. Eleverna bedöms däremot utifrån kunskapskraven i svenska som andraspråk utan att ha undervisats i detta ämne fullt ut. Det framkommer också av att få lärare i skolan har behörighet för att undervisa i SVA för årskurserna 4-6.

Vid faktagranskning av protokollet från tillsynsbesöket önskar rektorn förtydliga att skolan har gått igenom skillnaderna mellan kursplanerna, och att det ska göras igen i början av vårterminen.

Skolinspektionen bedömer att undervisningen i svenska som andraspråk inte ges som eget ämne för de elever som bedömts ska ges sådan undervisning.

Elevinflytande

I läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet anges att läraren ska svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt se till att detta inflytande ökar med stigande ålder.

I Skolinspektionens enkät för pedagogisk personal får påståendena Eleverna är med och påverkar undervisningens innehåll (5,6 jmf 7,2) och Jag låter mina elever påverka arbetssätten i undervisningen (6,2 jmf 6,0) lägre indexvärden än

samtliga i enkätomgången. Elevenkäten för årskurs 5 visar också lägre värde (6,0 jmf 6,5).

I intervjuer berättar yngre elever att de får de vara med och bestämma på fritids. "Där får man göra mer vad man vill, rösta mer och bestämma mer själv och ta ansvar." Äldre elever framför att när det exempelvis gäller den undervisning där de borde få vara med och bestämma nämligen elevens val, har de inget inflytande. Där bestämmer lärarna både innehåll och arbetssätt. "Det är mer lärarens val än elevens val", menar en elev. På Skolinspektionens fråga om de i andra ämnen kan få bestämma om arbetsform, till exempel arbeta tillsammans med en kamrat, tror eleverna att man kan få det, om man frågar läraren.

I intervju med rektorn och biträdande rektorn framkommer att de uppfattar att elevinflytandet ser väldigt olika ut i olika klasser. Vissa pedagoger jobbar mer med det än andra och det finns vissa pedagoger som inte "kommit dit än". Ibland hör det ihop med vilken elevgrupp läraren har, enligt biträdande rektorn som uttrycker att "I årskurs 5 är det betydligt lättare att ha elevinflytande. Det beror dels på klassen men även hur man lägger upp undervisningen."

Skolinspektionen bedömer att eleverna inte har tillräckliga och likvärdiga möjligheter till reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. Enligt både elever, lärare och skollädares finns det brister i elevernas möjlighet att påverka arbetssätt och arbetsformer i undervisningen. Detta gäller särskilt i ämnet elevens val.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då verksamheten i Lilla Alby skola inte uppfyller de krav som följer av nationella föreskrifter avseende undervisningen i svenska som andraspråk och elevinflytande, föreläggs Sundbybergs kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Sundbybergs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Rektorn och lärarna ska se till åtgärder genomförs för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.

Motivering till bedömning av brist

Huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Åtgärder ska genomföras för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.

I Skolinspektionens enkäter som genomfördes under våren 2015 får de områden som handlar om trygghet och studiero låga värden i alla svarsgrupper, lägre än genomsnittet för alla grundskolor som deltog i enkätomgången (se ovan under rubriken Måluppfyllelse och resultat).

I den verksamhetsredogörelse som rektorn lämnat inför tillsynen och i intervjuer med skolledning, elevhälsan och pedagogisk personal framkommer att skolan har genomfört och genomför en rad åtgärder för att komma tillrätta med bristande studiero och kränkningar mellan eleverna. Det finns ett trygghetsteam på skolan som särskilt ska verka i dessa frågor och rutiner för hur kränkningar ska rapporteras är kända av personalen. Förra året gjordes 27 anmälningar till huvudmannen angående kränkningar. Det stora antalet beror på att det var enstaka elever som stod för flera kränkningar, enligt skolledningen. Ordningsregler har upprättats och de uppdateras varje läsårsstart. Kartläggning av otrygga platser har genomförts och resulterat i ett schema med förstärkning av antalet vuxna på skolgården och i omklädningsrummen. Skolan har ett pågående samarbete kring mobbning och kränkningar med organisationen Friends och personalen kan få handledning av psykologen i hur man bemöter elever med olika svårigheter.

Trots ovanstående åtgärder framkommer i tillsynen en rad uppgifter som visar att kränkningar ändå förekommer. I en aktuell enkät (Friends) som skolan

genomfört under september 2015, uppger 37 elever i årskurserna 3-6 att de någon gång under det senaste året har blivit kränkta av en annan elev på skolan. Av dessa elever upplever 11 elever att de blivit mobbade av andra elever under det senaste året. Tre av eleverna uppger att mobbingen fortfarande pågår. Hälften av eleverna i förskoleklass och årskurserna 1-2 svarar ja på frågan Har någon elev i skolan gjort något dumt mot dig så att du blev ledsen. Bland de som svarade ja på den frågan utmärkte sig årskurs 2.

I intervjuer med eleverna framkommer att de arbetat i klasserna med värdegrundsfrågor och hur man ska vara mot varandra. Eleverna berättar att i vissa klasser respekterar eleverna varandra och få kränkningar förekommer, men att så är det inte i alla klasser. Elever från årskurserna 2-3 berättar att det i någon klass finns elever som är ledsna och att de blir dagligen retade av andra elever. Eleverna berättar också att det finns elever i vissa klasser som slåss. En elev uttrycker att flera i klassen brukar vara jätterädda i korridoren. På Skolinspektionens fråga om vad de gör när någon elev blir retad, eller någon kamrat är elak, blir svaren olika. En elev berättar att man säger till läraren. En annan vet inte, eftersom det aldrig är någon som blir retad. Ytterligare en elev säger att om någon av kompisarna skulle bli retad skulle hen först försöka ställa upp och hjälpa till och sedan gå till läraren. Eleverna i årskurserna 4-5 som deltar i intervjuerna tror inte att någon av deras kamrater är mobbad eller rädd på skolan. Men uppger att det kan förekomma kommentarer och att någon är "taskig" någon gång. Eleverna i årskurs 6 uppfattar inte att det finns elever i deras klasser som kränker varandra. De tycker att det är en bra sammanhållning i årskurs 6. De berättar dock att det fortfarande är obehagligt i omklädningsrummen, där andra elever plötsligt kan öppna dörren. Vid ytterst få tillfällen har det funnits någon vuxen där, enligt eleverna. Platser där det kan bli bråk menar eleverna är just omklädningsrummen, men också i korridoren, eller på skolgården och ofta på rasterna. Skolledningen menar dock att utifrån en kartläggning som genomförts, av otrygga platser på skolgården, har man nu fler rastvakter ute och vissa områden ska särskilt övervakas.

Elevhälsopersonal och lärare berättar vid intervjuerna om åtgärder som vidtagits för ökad trygghet, men medger att det finns behov av ytterligare insatser. En bättre samverkan mellan all pedagogisk personal och gemensamt förhållningssätt, menar flera i intervjuerna, är nödvändigt för att skapa en trygg skolmiljö för eleverna och för att komma tillrätta med kränkningar, som enligt aktuella enkäter fortfarande förekommer.

Skolinspektionen bedömer att skolan inte har gjort tillräckligt för att se till att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Trots de åtgärder som skolan vidtagit förekommer det att elever känner sig otrygga

och kränkta. Skolan behöver därför ytterligare se över och intensifiera sitt arbete för att säkerställa att alla elever känner sig trygga på skolan.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då verksamheten i Lilla Alby skola inte uppfyller de krav som följer av nationella föreskrifter avseende undervisningen i svenska som andraspråk och elevinflytande, föreläggs Sundbybergs kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Sundbybergs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Lärarna vid skolenheten samverkar med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen. (Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper)
- Den studie- och yrkesorienterande verksamheten tillgodoser elevernas behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet. (2 kap. 29 § skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Rektorn ska se till att alla som arbetar i skolan samverkar för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande. Lärarna ska samverka med andra lärare i arbetet för att nå utbildningsmålen.

- Rektorn ska se till att tydliggöra hur skolan ska arbeta med den studie- och yrkevägledande verksamheten. Rektor ska också se till att eleverna får vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför fortsatt utbildning och yrkesinriktning

Motivering till bedömning av brist

Samverkan mellan lärarna

I läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet anges att alla som arbetar i skolan ska samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande. Vidare att läraren ska samverka med andra lärare i arbetet för att nå utbildningsmålen.

Lärarna beskriver i Skolinspektionens intervju ett fåtal exempel på hur lärare som undervisar i samma ämne samarbetar kring planering och bedömning. Lärarna förklarar att de tidigare fanns krav på att de skulle skriva lokala planeringar, men att det nu är upp till varje undervisande lärare. Några lärare beskriver att de gör en planering för alla årskurser, andra gör det inte. Några av de nya lärarna menar att det har varit svårt att inför bedömning och betygsättning veta vad alla elever har gjort eller vad de kan, när det inte finns några gemensamma underlag. Rektorn uppger att hon begärt in planeringar från alla lärare, men att inte alla lämnat in sådana. Ett nytt system detta läsår med ämneskonferenser var fjärde vecka, uppfattar lärarna kan bidra till en förbättring. I intervjun med elevhälsan beskrivs hur avsaknad av samverkan har tagits upp på lärarkonferenser. Elevhälsan anser att arbetslagen, med det nya ämneslärarsystemet, har ett behov av att exempelvis börja dagarna på samma sätt och att se till att rutinerna följer med när klassen byter lärare.

I intervjun med lärare i förskoleklass och årskurserna 1-3 framkommer att de tidigare har haft svårt att samverka, eftersom de har haft lokaler långt från varandra. I år har man bättre förutsättningar för samtal om undervisningens innehåll och metoder i och med ombyggnaden. Lärarna anser dock att det fortfarande finns behov av förbättring när det gäller samverkan. Vid terminens uppstarts dagar var det tänkt att lärarna skulle prata ihop sig om gemensamma rutiner. I år blev det bara en dag, men det skulle nog behövs två dagar, menar lärarna. Skolledningen framhåller att det skiljer mellan arbetslagen på skolan hur långt de kommit med gemensamma rutiner, inom laget och rutiner för hela skolan, både vad gäller värdegrundsarbetet och undervisningens innehåll.

Personal som arbetar både i klass och på fritidshemmet framför att det behövs mer tid för samverkan. "Ambitionen är att vi ska ta oss tid." Brist på tid för samverkan tas också upp av andra lärare i intervjuerna och att det mest

"pratas" om gemensamma rutiner för undervisningens innehåll och värdegrundsarbetet, men att man sällan kommer fram till några beslut. "Det är många möten med diskussioner som inte leder till något." Detta håller rektor och biträdande rektor inte med om och menar att det förs protokoll från lärarmöten där sådana beslut fattats. Skolinspektionen har tagit del av den dokumentation som avses. Den handlar om ämnen som samverkan av undervisningen, stimulans och utmaningar, trivselregler och grundläggande värden på skolan. I dokumenten beskrivs i punktform vad som tagits upp på mötet. Det framgår dock inte tydligt att beslut är fattat om vad och när något ska göras eller vem som är ansvarig för genomförandet. Det framgår inte heller hur arbetet ska följas upp.

I intervju med elevhälsan beskrivs även ett stort behov av bättre samverkan mellan skolans lärare och centralt placerade studiehandledare på modersmålet. Studiehandledarna har inte alltid tillgång till de läromedel som eleverna använder och delges sällan någon planering för vad undervisningen ska handla om eller vad eleven ska lära sig.

Rektorn uppger att skolledningen ibland hör från lärarna att de saknar ramar, tydlighet och struktur. Rektorn konstaterar att om man ska vara tydlig, krävs att man formulerar vad som gäller och sedan checkar av att det följs. Tillsynen visar dock att det fortfarande finns olika uppfattningar inom personalen om vad som beslutats eller inte beslutats och olika förhållningssätt framkommer intervjuer och verksamhetsbesök.

Skolinspektionen bedömer att lärarna inte i tillräcklig utsträckning samverkar i arbetet med att nå utbildningsmålen. Detta gäller såväl i arbetet med kunskaper och lärande som i värdegrundsarbetet. I detta arbete är det särskilt viktigt att skolledningen tydligt förankrar fattade beslut om utvecklingsåtgärder och följer upp att de genomförs.

Studie- och yrkesvägledning

I läroplanen anges att rektorn ska se till att den studie- och yrkesorienterande verksamheten organiseras så att eleverna får vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför fortsatt utbildning. Och vårdnadshavare ska få information om olika valmöjligheter. Rektorn har även ansvar för att samverka utvecklas med skolor och arbetslivet, så att eleverna får konkreta erfarenheter av betydelse för deras val av framtida utbildnings- och yrkesinriktning.

I intervjuer med elever, lärare och skolledning framkommer att det är varje enskild lärare som i sin undervisning tar upp frågor om fortsatta studier och

yrkesliv. Förskoleklasserna brukar besöka brandkåren och i årets 5:or planerar man en PRAO-dag då skolan, i samverkan med vårdnadshavarna, ordnar besök på en arbetsplats. Elever som inte får tag i någon plats, kan få vara i förskolan eller skolans kök. Enligt skolledningen finns det inte någon direkt tillgång till studie- och yrkesvägledning i de tidigare åren och rektorn har ingen kunskap om vad som görs i klasserna i detta avseende. Skolan har ingen plan eller gemensamma rutiner kring studie- och yrkesvägledning. När det gäller information om valmöjligheter i fortsatta studier berättar eleverna i årskurs 6 att de inför språkvalet endast fick skriftlig information om vilka språk de kunde välja och ingen presentation av hur de olika språken låter. Man fick försöka fundera själv kring vad man skulle välja, berättar en elev. Eleverna minns det som att det var föräldrarna som i stor utsträckning hjälpte dem med valet.

Skolinspektionen bedömer att skolan saknar rutiner för säkerställa att eleverna får den studie- och yrkesvägledning de har rätt till. Eleverna får exempelvis inte vägledning i tillräcklig omfattning inför valet av modernt språk i årskurs 6.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då verksamheten vid Lilla Alby skola inte uppfyller de krav som följer av nationella föreskrifter gällande samverkan mellan de som arbetar i skolan samt arbetet med studie- och yrkesorientering föreläggs Sundbybergs kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Övriga arbetsområden

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav avseende följande:

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer måste anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och

genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avge lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bl.a. ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga elevprestationer. Vidare ska skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom utvecklingssamtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

Styrning och utveckling av verksamheten

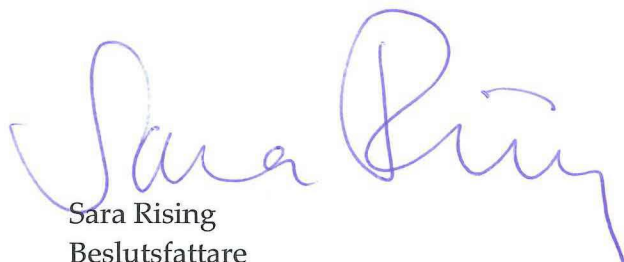
Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Beslut

2015-12-07
16 (18)

Dnr 43 - 2015:4013

På Skolinspektionens vägnar

Sara Rising
Beslutsfattare

Ingrid Åsgård
Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Lilla Alby skola

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på. I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om Lilla Alby skola

Lilla Alby skola är en grundskola med förskoleklass och årskurserna 1-6. Skolan leds av en rektor på heltid och en biträdande rektor på halvtid. Den pedagogiska personalen är indelad i arbetslag. Från årskurs 2 har man i olika utsträckning ämneslärarsystem. I skolan finns en introduktionsgrupp för nyanlända elever. Skolans elevhälsa består av skolläkare, skolsköterska, kurator, psykolog och speciallärare.